

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3725/2020
08.09.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Божицара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у бракоразводној парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Татјана Шијан, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Александар Воргић, адвокат из ..., ради делимичног лишења родитељског права, одлучујући о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 56/20 од 19.02.2020. године, у седници већа одржаној 08.09.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 56/20 од 19.02.2020. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П2 1439/2018 од 17.10.2019. године, усвојен је постављени тужбени захтев, тако да је тужени ББ делимично лишен родитељског права према мал. ВВ, рођеној године, и то у делу који се односи на сагласност за промену пребивалишта детета и тужиљи АА као мајци мал. ВВ дозвољено је да самостално покрене поступак ради промене пребивалишта за мал. ВВ пред надлежним државним органом, без да јој је за то потребна сагласност туженог ББ као оца детета, што је тужени дужан да трпи. Одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 56/20 од 19.02.2020. године, одбијене су жалбе странака и наведена првостепена пресуда је потврђена. Одбијени су захтеви странака за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену, тужени је изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама прописаним чланом 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11 ... 87/18) и утврдио да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. У поступку пред другостепеним судом није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП. Другостепени суд је у образложењу побијане пресуде дао оцену жалбених навода који су од значаја за одлуку о захтевима стављених у поступку и на тај начин поступио у складу са одредбом члана 396. став 1. ЗПП. Битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, на коју ревизија у суштини указује, није предвиђена као дозвољени разлог за ревизију, у смислу члана 407. став 1. ЗПП. У односу на утврђено чињенично стање ревизија не може да се изјави (члан 407. став 2. ЗПП).

Према утврђеном чињеничном стању, странке АА и ББ су родитељи мал. ВВ, рођене ... године. У складу са правноснажном пресудом Општинског суда у Новом Саду П 8566/07 од 06.02.2008. године тужила самостално врши родитељско право и живи са мал. ВВ као родитељ којем је то право поверено у најбољем интересу детета. Тужила има и млађу ћерку која је рођена године у браку који је у међувремену разведен и према којој такође самостално врши родитељско право. Заједно са децом тужила живи у месту ..., а планира пресељење у ..., с'обзиром да је наследила половину куће у месту ... и пољопривредно земљиште, што погодује перспективи развоја посла органске производње воћа и поврћа, којим се тужила бави. Отац њене млађе ћерке је дао сагласност за пресељење. Спор је настао са оцем мал. ВВ, овде туженим ББ, који позван на давање сагласности, преко пуномоћника тужиле, то није учинио пре поднете тужбе, а затим је датим одговором на тужбу оспорио тужбени захтев. Према чињеницама које су у поступку утврђене, мал. ВВ похађа основну школу. За похађање школе у ... користи превоз. Пресељењем у ... не би била ускраћена у даљем школовању, а ни доведена у неповољнију животну ситуацију, имајући у виду имовину коју је њена мајка наследила и рационално намерава да користи зарад добробити породичног живота са децом. Пресељење из ... у ..., не отежава коришћење права која детету припадају, а не одражава се ни као сметња за вршење родитељских права и дужности. Тужени живи у ..., мотивисан је био да одржава личне односе са мал. ВВ, али су они прекинути и већ годинама се не одржавају. Мал. ВВ на овом узрасту одбија реуспостављање личних односа са оцем и братом по оцу. У том правцу се изјаснила партиципирајући у поступку посредством органа старатељства, слободно изразивши свој став и опредељење, као и жељу да настави породични живот са мајком, уз похађање школе као што је и до сада чинила. Према прибављеном мишљењу органа старатељства, промена пребивалишта мал. ВВ из ...у породичну кућу у ... није контраиндикована најбољем интересу мал. ВВ. Напротив, заступница пресељењем настоји да оствари субвенције и унапреди производњу, те обезбеди боље економске услове и стандард за домаћинство у ком се стара о две мал ћерке. Поред тога, пресељење мал. ВВ представља одлазак у познато окружење, окружење у ком је са мајком живела пре пресељења у ..., а такође препрека нема ни томе да настави да похађа основну школу у ..., користећи се превозом из

На основу изнетог стања ствари, нижестепени судови су закључили да је основан тужбени захтев према туженом управљен на делимично лишење родитељског права, конкретно лишење туженог права да одлучује о промени пребивалишта мал. ВВ. Недавање сагласности за промену пребивалишта од стране туженог представља поступање које није у најбољем интересу мал. ВВ, због чега се оно квалификује несавесним вршењем родитељског права и дужности и разлогом за примену одредби члана 82. став 4. у вези става 1. и 2. Породичног закона.

Одлукама нижестепених судова правилно је примењено материјално право.

У конкретном случају, спор је настао о промени пребивалишта заједничког детета. Када нема споразума родитеља о промени пребивалишта детета, суд је овлашћен да цени шта представља најбољи интерес детета, да ли је ускрћивање сагласности од стране родитеља који не врши родитељско право противно најбољем интересу детета и у зависности од тога одлучи да ли се стекао разлог да се тај родитељ лиши права да одлучује о конкретној промени дететовог пребивалишта.

Законом о пребивалишту и боравишту грађана („Службени гласник РС“, број 87/2011) у члану 4. став 2. прописано је да пријаву и одјаву пребивалишта, односно пријаву и одјаву боравишта за малолетно лице или лице без пословне способности, подноси његов родитељ, односно старатељ или други законски заступник. Породичним законом, питање промене пребивалишта детета сврстано је у питања за која се захтева да и родитељ који не врши родитељско право и не живи са дететом одлучује заједнички и споразумно са родитељем који врши родитељско право.

Када се промена пребивалишта не одражава неповољно по дете и у битном не утиче на могућност одржавања личних односа између детета и родитеља који не врши родитељско право, противљење промени као показатељ несавесног вршења права признатог чланом 78. став 3. Породичног закона, представља разлог да се тај родитељ лиши права да одлучује о промени пребивалишта детета, применом члана 82. став 1. и став 4. Породичног закона. Наиме, родитељско право изведено је из дужности родитеља и постоји само у мери која је потребна за заштиту личности, права и интереса детета (прописано је у члану 67. Породичног закона). Родитељи су дужни да у свим својим активностима и у коришћењу признатим правима, поступају у најбољем интересу мал. детета. Чланом 6. Породичног закона је прописано да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима која се тичу детета, а држава има обавезу да предузме све потребне мере за заштиту детета, као и да поштује, штити и унапређује права детета. Дете има право на живот са родитељем који је судском одлуком одређен да самостално врши родитељско право и који то чини на одговарајући начин. Чланом 65. Породичног закона прописана је дужност суда да дужну пажњу посвети мишљењу детета које је способно да слободно формира и слободно изрази своје мишљење у сваком судском и управном поступку у коме се одлучује о његовим правима. Чланом 62. истог закона прописано је да дете има право на обезбеђење најбољих могућих животних и здравствених услова за свој правилан и потпун развој, чланом 63. да дете има право на образовање у складу са својим способностима, жељама и склоностима. Родитељи имају дужност да обезбеде основно школовање детету, а о даљем образовању детета дужни су да се старају према својим могућностима, прописује одредба члана 71. став 1. истог закона.

У спроведеном поступку, цењена су поступања родитеља у односу на права која припадају детету, па је закључено да се због противљења туженог томе да се дете са мајком пресели у оближње место, стекао разлог да се он лиши родитељског права у односу на промену пребивалишта детета.

Врховни касациони суд прихвата становиште да пресељење мал. ВВ са мајком и млађом сестром у ..., условљено рационалним разлозима, није противно интересу мал. ВВ. Од рођења мал. ВВ живи са мајком која се о њој ваљано стара и настоји да зарад дечије добробити унапреди своју делатност и опште животне услове, коришћењем

имовине коју је наследила. Такво настојање заступнице одговара интересу мал. ВВ. Управо из угла најбољег интереса мал. ВВ на овом узрасту, став туженог као родитеља који не врши родитељско право, изражен противљењем промени пребивалишта детета, није оправдан.

У ситуацији када се не одржавају лични односи између детета и родитеља са којим оно не живи, и родитељ заправо нема ближи увид у живот детета, а не даје пристанак на промену пребивалишта детета, на удаљености која је невелика (омогућује детету чак и да исту школу похађа), родитељ поступа противно интересу детета. Пропуштање или поступање противно интересу мал. детета представља несавесно вршење родитељског права. Према члану 82. став 1. и став 4. Породичног закона родитељ који несавесно врши права и дужности из садржине родитељског права може бити делимично лишен родитељског права, и то може бити лишен права на одржавање личних односа са дететом и права да одлучује о питањима која битно утичу на живот детета. У конкретном случају, тужени је лишен овлашћења у односу на промену пребивалишта мал. детета са којим не одржава личне односе у дужем временском периоду.

Неосновано се у ревизији туженог истиче да је тужбу требало одбацити због неиспуњених процесних претпоставки за подношење тужбе, у смислу претходног необраћања заступнице детета на начин који би био релевантан за прибављање сагласности за промену пребивалишта заједничког детета. Ревизијом изнето није прихватљиво. Из навода тужбе, датог одговора на тужбу и исказа туженог датог на рочишту за главну расправу 17.10.2019. године, следи да је тужени пре покретања поступка позван зарад давања сагласности за промену пребивалишта детета, да је то учињено преко адвоката пуномоћника тужиље која се туженом обратила, али тужени сагласност није дао ни пре, ни у току судског поступка. У том погледу, не постоји обавезност писмене форме обраћања, а ни непосредна комуникација између родитеља није неопходна. Став родитеља који не врши родитељско право консултован може бити и посредством пуномоћника родитеља који самостално врши родитељско право или органа старатељства. У овом случају, до споразума о промени пребивалишта детета евидентно није дошло због резерве коју је тужени имао у односу на то питање, које и по правним лековима потенцира као спорно, иако је оно у потпуности расветљено и на разумној основи засновано. Осталим наводима ревизије оспорава се утврђено чињенично стање, што није дозвољен разлог за изјављивање ревизије (члан 407. став 2. ЗПП), па такви наводи не уживају значај у поступку по ревизији.

Ревизија није основана у побијању правноснажне пресуде којом је усвојен тужбени захтев за делимично лишење туженог родитељског права, из разлога који су изнети у тој одлуци и подржани од стране Врховног касационог суда.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци на основу члана 414. ЗПП.

**Председник већа - судија
Божидар Вујичић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић